

OSOGUNEKO ERAKASKERA

1998-99ko IKASURTEA

I ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS-GAIA.

- 1- Dabitek Jaun - bikarioa nola izitea zuen? Noiz?
- 2- Jaun - bikarioak zer uran zion? Et Dabitek zer ihardesten?
- 3- Piarresen konfuratu zitena nortzoka?

II Dabit Ihiztaria 6

Horiek guziak hola, usorik bat ere ez ziaukuk hurbiltzen, Piarres. Ez ahal dazkidatak konfuratu? dazkidatak = dazkitak: ta me las

-Bai, zera! Zure bizar alimalcak izlzen ditu eta!

-Bizarrak izitzen, usoak? Emak bakea, to!... Jaun bikarioa ba izitu diat, jaz, ene bizartto hunekin.

-Jaun bikarioa?

-Ba, jaun bikarioa. Bazko biharamuncan, joana ninduan beraz nere bazkoen egitera, eta ez batere bezperako athorra-xuriaren baliatzeko. Berant arte, bezperan, ihizi ederra eginik, ene hilabete-ko bizarra nerekin nian beraz, eta han nindioian, bi aingeru bezen estu eta xitun.¹³

nindagokan } je restais
nindagorian }

Hor, jaun bikarioa ethortzen zaitak, kexu kexua, gaizoa, eta goratik erraiten dautala:

"Orai duzia zuk ere tenorea? Eta holako bizarrarekin oraino?..."

Tik eta tak orduan, eta ahal bezen pulliki ihardesten diolat:

je lui répond

"Jaun bikarioa, ez diozu behin ere, aldarearen gaineko Jon Doni Petri behatu? Eian ez duenez harek ere bere bizar guzia?"

Hirria jali zitzakoian berchala jaun bikarioari. Kur kur kur sartu zuan bere xiloan, eta badiat uste halako kofesio goxorik ez dutan egin nere bizi guzian..."

Hirriz, Piarres zen ari orai, haitz kasko guzia inharrosirik zaukala; bainan, bet betan, apcoeri tira eta tira arizanik, bere bi eskuak hedatuz, pitta bat gibelatzen ere dela hera, ahapetik hasten zaio ihiztari zaharra:

"Xo! Xo!... Heldu, heldu! ez hadila mogi, Piarres! hegalak eman 'ie..."

Eta, apcoetarik bieri, ezker eta eskuin, hegal-xafra bat doi doa emanarazirik, bere ezpain meheak asikian harturik, ikustokitik xolara, pulliki pulliki bi plegutan jausten ari zen Dabit. Goiti behatzen zuen orai, den mendren¹⁴ harrabotsik egin gabe, esku bat bere xixpari buruz jada hedatua. Piarres ere ziloetarik beha emana zen, eta bi gizonen bihotzak tapa tapa entzunen ziren barne hartan.

Eta, jadanik, inguru eta inguru, firurikan jinak, hogoi bat uso eder ari ziren, arbola handietan finkatu beharrez.

ORHOITZAPENETAKO - POUR: MEMOIRE.

IZAN. Regime Indirect. Indic. Imparfait. Hura zen = il est

Hura = lui zitzaitan	à moi = il m'était = zitzaitakan	Tutoiement masculin
" zitzaitzen	à vous = il vous était = zitzaitakan	
" zitzaien	à lui = il lui était = zitzaitakan = zitzakoian	
" zitzaitzen	à nous = il nous était = zitzaitakan	
" zitzaitzen	à vous = il vous était = zitzaitaken	
" zitzaien	à eux = il leur était = zitzaitakan	
Vous voicement		Tutoiement féminin remplacer de m' et k par n

III ADITZ IKASKUNTZA.

31- Ez ziaukuk. 32- Joana ninduan

33- Inh. zaukala 34- Ez hadila

31- IZAN - Regime indirect. Indic. Prés. Conj. familière

Hura duk = il est

Hura (lui) ziaitak = ziaitak (à moi) = il m'est

-II- ziaioak = ziaioak (à lui) = il lui est

-III- ziaukuk ziaikuk = ziaukuk (à nous) = il nous est

-II- ziaiech = ziaiech (à eux) = il leur est

Pour le traitement féminin remplacer le k par n.

Au traitement masc. et féminin les auteurs modernes retranchent le premier i.

32. IZAN. Indicatif Imparfait. Conj. familière

Ni nindukan masc. = ninduan = j'étais

Hi hirtzen (masc. & féminin) = hirtzen = tu étais

Hura zukan masc. = zuan = il était

Gu gintukan masc. = gintuan = nous étions

Zuek zinetzen = vous étiez

Hek zitikan masc. = zituan = ils étaient

Pour le traitement féminin remplacer le k par n.

Au traitement masculin, dans la finale kan certains suppriment le k (comme ds ce texte) d'autres le remplacent par i.

33 EDUKI. TENIR. Indicatif Imparfait.

Hura = le, la

Nik naukan = je le tenais

Hik haukan = tu le tenais

Zuk zinaukan = vs le teniez

Harek zaukan = il le tenait

Guk ginaukan = ns le tenions

Zuek zinaukaten = vs le teniez

Heiek zaukaten = ils le tenaient